

Grzegorz LATOŚ

Czy egzamin na rozszerzenie uprawnień PTP jest trudny ?

Niewiele osób przystępuje do egzaminów na rozszerzenie uprawnień Przodownika Turystyki Pieszej. Na ostatnim zlocie w Opolu było to ok. 10 osób, na OWRP – niewiele więcej.

Egzamin w nowej formie, tzn. testowej wprowadzono w 2008 r. Jest on, moim zdaniem, niezwykle inspirujący do niezwyklej „wirtualnej” przygody turystycznej. W części realnej tej przygody, cały materiał testowy zgrupowano ogółem w ok. 145 PYTANIACH testowych, składających się z 118 pytań, 26 zadań i 1 weryfikacji, w następujących grupach tematycznych:

I CZĘŚĆ OGÓLNA

1. Regulaminy i przepisy
2. Turystyka i krajoznawstwo
3. Weryfikacja

II CZĘŚĆ REGIONALNA (dotyczy województwa, które jest przedmiotem egzaminu)

1. Środowisko geograficzne województwa
2. Historia i kultura województwa
3. Zabytki i obiekty krajoznawcze województwa
4. Ochrona przyrody w województwie
5. Zagospodarowanie turystyczne w województwie.

Do powyższego zakresu wiadomości, który obejmują pytania, będzie podany wykaz literatury, według ustaleń Zespołu Regulaminowego ostatniego zlotu PTP w Opolu. Póki co, na bazie aktualnego materiału egzaminacyjnego, spróbujmy ustalić jakie pozytywne skutki wywołuje ta droga egzaminu tzn. egzaminu testowego.

Ad 1) Regulaminy i przepisy. Należy dobrze zapoznać się z regulaminem odznak OTP, PTP, aby dobrze zrozumieć intencje tych przepisów, szczególnie tych, które ulegają zmianie. Aktualnie w nowym regulaminie OTP z czerwca 2009 roku zostały zniesione głównie limity czasowe zdobywania odznak OTP.

Ad 2) Turystyka i krajoznawstwo (10 pytań). Dział ten dotyczy wiedzy turystycznej ogólnej jak: szlaków pieszych, źródeł wiadomości dotyczących obiektów krajoznawczych, ogólnych wiadomości o mapach, PTTK-u, oraz pytania związane z turystyką i krajoznawstwem.

Ad 3) Weryfikacja. Jest to zadanie polegające na weryfikacji pewnej części książeczki OTP z koniecznością wykorzystania praktycznego wiedzy zawartej w regulaminach jak np. dotyczące: wieku członka PTTK, miejsca zamieszkania, daty wędrówek itp. elementów bardzo istotnych podczas weryfikacji.

W części drugiej mamy:

Ad 1) Środowisko geograficzne województwa. Ta część zawiera wiedzę dotyczącą krain historycznych i geograficznych istniejących w województwie objętym egzaminem, wpływu zlodowaceń na ukształtowanie terenu, gleb, rzek i zlewni rzek, szczególnych tworów geograficznych jak np. najwyższych wzniesień, kopalin oraz ciekawostek geograficznych i geologicznych, miast, definicji pojęć geograficznych itp.

Ad 2) Historia i kultura województwa. Ta część dotyczy: znalezisk archeologicznych, podziału terytorialnego w przeszłości, historii województwa, wydarzeń historycznych województwa (wojen, traktatów, układów itp.), ogólnej historii zakonów działających na przedmiotowym województwie, ciekawostek kultury i skansenów, znanych historycznie osób województwa, zabudowy regionu itd., itp.

Ad 3) Zabytki i obiekty krajoznawcze województwa. Tutaj potrzebna jest wiedza dotycząca miejsc występowania obiektów zabytkowych i ogólna ich charakterystyka (architektura, kościoły, kaplice, cerkwie, synagogi, dobre rozróżnianie stylów architektonicznych itp.

Ad 4) Ochrona przyrody w województwie. To wiedza dotycząca parków narodowych, parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, geologicznych, florystycznych, faunistycznych i innych, obszarów chronionego krajobrazu, formy ochrony przyrody w województwie itp.

Ad 5) Zagospodarowanie turystyczne w województwie. Tutaj potrzebna jest wiedza na temat sposobów zagospodarowania turystycznego parków narodowych, głównych dróg komunikacyjnych województwa, popularyzacji regionu, obiektów turystycznych PTTK, najważniejszych regionów w województwie, przebiegu szlaków pieszych w województwie, itp.

I teraz na bazie wszystkich powyższych ustaleń zawartych w tym opisie, które należy traktować jako wstęp do wspomnianej „przygody turystycznej”, przechodzimy do całej egzotyki działania. Zaczyna się ona od momentu rozpoczęcia zdobywania potrzebnej wiedzy na rozszerzenie uprawnień PTP. I tak:

1) Niezwykle ciekawe dla mnie było zdobywanie wiedzy w zakresie podziału kraju (a w ogóle i całego świata), na krainy, regiony, makroregiony, mezoregiony. Na wielu mapach ten podział jest pokazywany i opisywany, jednakże kompleksową wiedzę na ten temat najlepiej (moim zdaniem) jest podbudować lekturą książki prof. Kondrackiego „Geografia Polski” w zakresie nas interesującym. Mając takie podłoże „regionów” można na nim ulokować każdą informację wzbogacającą wiedzę o jednym czy wielu regionach. Nawet niejednokrotnie na mapach danego regionu jest więcej szczegółów i ciekawostek, niż w materiale podstawowym

(„Geografia Polski” – Kondracki), ale ta możliwość jak gdyby sterowania zdobywaną wiedzą, staje się jednym wielkim ciągiem satysfakcji. Jednocześnie mając w ten sposób „ułożoną” wiedzę i to zdobywaną na przestrzeni roku (wynikająca z częstotliwości egzaminów), nie straszne nam będzie żadne pytanie testowe na egzaminie.

2) Zagadnienie zlodowaceń na naszym globie jest szczególnie istotne dla poznania historii ukształtowania terenu Polski. Mamy zlodowacenia Warty, Wisły, Środkowopolskie, itp. Niewiele to mówi, gdyż są to już określenia konkluzyjne, podsumowujące pewien etap historii ziemi na terenie Polski. Jeżeli wniknie się jednak do odpowiedniej lektury np. książki pt. „Lodowce” Z. Preisnera, pojęcia zlodowaceń, interglacjałów, kemów, ozów, drumlin itp. są lepiej rozumiane i łatwiej pamiętane, co niezwykle przydatne jest na egzaminie, *(jak i w praktyce przodownickiej – przyp. red.)*.

3) Sprawa zabytków. Przeglądając literaturę dotyczącą miejscowości zabytkowych w danym województwie, często powtarzają się takie elementy jak świątynie, klasztory, zakony, które realizowały dany obiekt, pałace, dwory itp. W tych opisach jest wiele szczegółów związanych z architekturą danego obiektu np. rodzaj sklepienia, historia powstania obiektu, fresków, zabytkowego wyposażenia kościoła. Jest tego często tak dużo, że kolejne obiekty, mające podobne lub inne szczegóły, trudno prawidłowo spamiętać. Trzeba tutaj albo obiekt szczegółowo zwiedzić (rozwiązanie najlepsze), albo należy podeprzeć się nowymi danymi np. okresu budowy świątyni, jej historii itp., a na pewno zaowocuje to lepszym pamiętaniem cech charakterystycznych interesujących nas obiektów. Poza tym tylko najważniejsze szczegóły są niezbędne do zapamiętania, natomiast większość nie jest konieczna. Przy takim podejściu, przyswajanie materiału z tego zakresu jest, dla potencjalnych zdających, niezwykle przyjazne i przyjemne.

4) Wybitni ludzie danego województwa. Należy poznać historię województwa i regionu, a na tym tle wypłyną postacie, których nazwiska niejednokrotnie wymagają dłuższego powtarzania, aby pewnie je spamiętać. Nie można tu popełniać błędów na egzaminie, bo to szczególnie kompromituje w pewnym stopniu zdającego, wobec komisji egzaminacyjnej.

5) Rzeki w województwie. Z testów egzaminacyjnych wynika, że często należy podać lokalizację najdrobniejszych rzeczek (np. woj. podlaskie). Tu należy sięgnąć do map bardzo dokładnych, czyli sporządzonych w dużej skali, a jednocześnie dobrze zapamiętać powierzchniowe ukształtowanie interesującego nas terenu, ze względu na rzeki. Ten wymóg egzaminu wypełnimy, jeżeli będziemy umieli, dla siebie, narysować dane województwo z rzekami i rzeczkami i ich nazwami oczywiście.

6) Pałace i dwory. Jest wiele literatury na ten temat. Jedną pozycją z nich jest książka pt. „Pałace i dwory” wyd. Carta Blanca 2009. Tu dowiemy się wszystkiego o tych obiektach, o których należy wiedzieć co nieco.

7) Wędrówka szlakami. Oczywiście pieszymi szlakami. Trasy szlaków danego województwa znajdują się w internecie. Jest to bardzo ważna wiedza o danym województwie, ponieważ przybliży nam wzajemne relacje odległościowe między miejscowościami. Przejście piesze możliwie największej liczby kilometrów, oraz informacje internetowe o wszystkich (w danym województwie) szlakach zapewnia nam pozytywne zdanie egzaminu w tym zakresie.

8) Rozpoznawanie obiektów (zdjęć). Spełnienie tego zadania testowego jest miarą wizualnego opanowania wiedzy o obiektach zabytkowych w danym województwie. Prawidłowe rozwiązanie daje tu szczególną satysfakcję.

9) Regulaminy – weryfikacja. Sprawa do opanowania, ale do bezbłędnego rozwiązania tego zadania wymaga dużo cierpliwości i czasu.

10) Ochrona przyrody w województwie. Jest tu mowa o rezerwach, parkach krajobrazowych, parkach narodowych itp. Tę wiedzę można zdobyć z internetu, a przede wszystkim z map dotyczących danego terenu. Niezbędne jest zapoznanie się z ustawą z 16.04.2004 o ochronie przyrody w części szczególnie dotyczącej pojęć przyrodniczych i ochrony środowiska.

11) Historia i kultura. Jest tu dużo do zapamiętana wydarzeń historycznych i kulturalnych, które należy w teście wyboru wzajemnie odpowiednio połączyć. Tę wiedzę można zdobyć z przewodników dotyczących danego województwa lub z internetu. Ten dział wiedzy jest dla mnie zawsze niezwykle ciekawy i... romantyczny.

W ramach opisanego na wstępie programu materiału, potrzebnego do zdania egzaminu rozszerzającego uprawnienia PTP, mogą powstać dziesiątki różnych pytań testowych, ale opanowując wyżej opisany materiał możemy być spokojni o wynik egzaminu. Oczywiście na opanowanie materiału koniecznego do zdania egzaminów z dwóch wybranych województw, należy przeznaczyć cały rok. Rozłożenie materiału w czasie jest bardzo ważne dla dobrego opanowania materiału.

Jeszcze jedna kwestia. Ja byłem przyzwyczajony do zdobywania wiedzy na studiach technicznych, czy zupełnie ścisłych (matematyka). Tam wystarczyło opanować wiedzę, na ogół zbudowaną w sposób aksjomatyczny, a wszelkie zadania czy projekty (studia techniczne) rozwiązywało się czy opracowywało w oparciu o zdobytą wiedzę. Egzaminy na rozszerzenie uprawnień są głównie z gatunku wiedzy humanistycznej, wymagającej pamięciowego opanowania materiału, co powinno być rozłożone w czasie.

A zatem, zwracam się do potencjalnych uczestników egzaminów na rozszerzenie uprawnień PTP oraz kandydatów

na przodowników, do rozpoczęcia systematycznego, rozłożonego w czasie, nieabsorbującego zdobywania wiedzy. Satysfakcja jest ogromna po zdaniu egzaminu, a niby to tylko taka mała pieczątką w legitymacji, w zasadzie niewiele dająca, a w rzeczywistości tak wiele. Wiele bo czyni życie człowieka radośniejsze i sensowniejsze bez względu na wiek, w którym się tego doświadcza.

Przedstawiona powyżej metoda zdobywania wiedzy na rozszerzenie uprawnień przodowniczych, jest jednym ze sposobów, może podlegającym negatywnej krytyce, jeżeli przejdzie przez tryby sformalizowane w tym zakresie i aktualną wiedzę. Jednakże ma ona być (ta metoda) metodą wynikającą z potrzeby serca, z potrzeby bycia aktywnym przez całe życie. Jest napisana w duchu pewnej myśli, wyrażonej bodajże przez Koleżankę Prezes Oddziału Opolskiego PTTK na ostatnim zlocie w Opolu. Mówiła wtedy o wędrówkach i rajdach nie tylko po szlakach wytyczonych i oznaczonych, ale po szlakach, które wiodły, zdaniem jej uczestników po terenach dla nich najwspanialszych, które niezwykle wzbogacają morale człowieka i potrzeby serca (w sensie uczucia). Ta idea swobodnego wyboru jest zawarta w obydwu przypadkach tzn. w egzaminie i w wypowiedzi koleżanki, a jej stosowanie daje ogromną satysfakcję i pozytywne efekty.

Wracając w zakończeniu do pytania postawionego w tytule powyższego tekstu i opierając się o ten tekst, odpowiedź może być tylko jedna. **N i e, e g z a m i n n a r o z s z e r z e n i e u p r a w n i e ń P T P n i e j e s t t r u d n y, a l e j e s t p r z y j e m n y i ł a t w y.**

Serdecznie pozdrawiam
Grzegorz Latoś
Klub Turystyki Pieszej „Piętaszki”
Oddział Miejski Bydgoszcz